„СВЕТИ САВЕЗ” ВАТИКАНА И ВАШИНГТОНА ИЗ 1982. У ВЕЛИКОМ ИДЕОЛОШКОМ РАТУ ЗА „НОВИ ПОРЕДАК”

Закаснела осветљења

Тајни споразум покојног папе Војтиле и Роналда Регана, направљен у четири ока, 7. јуна 1982, у Апостолској библиотеци Ватикана, дуго је проглашаван пропагандном измишљотином „поборника теорије завере”. Међутим, данас о њему нашироко пише и италијанска публицистика, у распону од католичке до оне ултралеве или ултрадесне, водећи своје идеолошке распре. Шта нам постојање таквог савеза, сада већ поуздано доказано, открива о суштини преломних догађаја у последњих двадесет година прошлог века?

Пише: Ђани Виола

У *Ин-тер-не-шнел Хе-ралд Три-бју-ну* об-ја-вље-на је, 17. мар-та 1983. го-ди-не, из-ја-ва

Ро-нал-да Ре-га-на, пре-ма ко-јој је Со-вјет-ски Са-вез „кон-цен-трат зла у са-вре-ме-ном све-ту”.

Че-тврт ве-ка ка-сни-је, 25. апри-ла 2005, пред-сед-ник Ру-ске Фе-де-ра-ци-је Вла-ди-мир Пу-тин ре-као је сле-де-ће: „Крах СССР-а је био нај-ве-ћа ка-та-стро-фа у XX ве-ку, пра-ва дра-ма за ру-ски на-род.”

Исти-ни за во-љу, тре-ба под-се-ти-ти и да је још у вре-ме кад су се те ства-ри де-си-ле би-ло оних ко-ји су их схва-ти-ли, али мо-жда ни-су зна-ли да ре-а-гу-ју или, јед-но-став-ни-је, со-вјет-ске вла-сти их ни-су слу-ша-ле, док су то-ну-ле окру-же-не не-спо-соб-ни-ма и про-да-ни-ма.

Ме-ђу ма-ло-број-ни-ма ко-ји се ус-пе-ли да схва-те ства-ри био је про-фе-сор Вла-ди-мир Алек-се-је-вич Ку-ро-је-дов, сво-је-вре-ме-но ди-рек-тор ли-ста *Со-вјет-ска-ја Ро-си-ја*, а још од 1960. го-ди-не ди-рек-тор Са-ве-та за по-сло-ве Ру-ске пра-во-слав-не цр-кве при Са-ве-ту ми-ни-ста-ра СССР-а, као и, од 1966, ру-ко-во-ди-лац Са-ве-та за по-сло-ве ре-ли-ги-ја, та-ко-ђе при Са-ве-ту ми-ни-ста-ра СССР-а. Ку-ро-је-дов је про-ро-чан-ски пи-сао, још ма-ја 1980. го-ди-не, да-кле две го-ди-не по-сле из-бо-ра па-пе Вој-ти-ле: „У по-след-ње вре-ме при-су-ству-је-мо ра-сту ре-ли-ги-о-зног екс-тре-ми-зма у де-ло-ва-њу Ка-то-лич-ке цр-кве, ко-ја све че-шће да-је из-ја-ве су-прот-не со-вјет-ском за-ко-но-дав-ству о ве-ра-ма. А то се ве-ли-ким де-лом до-га-ђа од ка-да је на че-ло Ва-ти-ка-на до-шао пољ-ски над-би-скуп Вој-ти-ла.”

У па-но-ра-ми зе-ма-ља Ис-точ-не Евро-пе, Пољ-ска, као је-ди-на со-ци-ја-ли-стич-ка зе-мља са ка-то-лич-ком ве-ћи-ном (по-ред Ма-ђар-ске, у ко-јој је ути-цај Ка-то-лич-ке цр-кве увек био ма-њи), би-ла је „сла-ба ка-ри-ка” пре-ко ко-је је ме-ђу-на-род-ни фак-тор пла-ни-рао про-дор у Со-вјет-ски Са-вез. Но-ви-нар Карл Берн-штајн твр-ди да је Ва-ти-кан и фи-нан-си-рао ту опе-ра-ци-ју „тај-ним фон-до-ви-ма”, као и да су ка-то-лич-ки би-ску-пи и све-ште-ни-ци, ко-је је пи-сац Ениo Ка-ре-то де-фи-ни-сао као „не-ку вр-сту бож-јих Џемс Бон-до-ва”, уче-ство-ва-ли у по-бу-ни про-тив со-вјет-ске вла-сти, што је пред-ста-вља-ло увод у рас-пад СССР-а. Збиг-њев Бже-жин-ски (ро-ђен у Пољ-ској), ко-ји је у вре-ме те из-ја-ве (1992) био аме-рич-ки др-жав-ни се-кре-тар, по-твр-дио је са сво-је стра-не да је „јав-на тај-на да је Бе-ла ку-ћа фи-нан-си-ра-ла *Со-ли -дар-ност*
”.

МО-ДЕР-НОСТ У ПО-КО-РА-ВА-ЊУ

Те-за Кар-ла Берн-штај-на је да су Јо-ван Па-вле Дру-ги и ЦИА са-дej-ство-ва-ли на уни-шта-ва-њу со-вјет-ског бло-ка. Па-па је био „кључ-ни са-ве-зник” за САД, па је би-ло „ре-дов-них по-се-та” Ва-ти-ка-ну од стра-не ви-со-ког функ-ци-о-не-ра ЦИА-е Ви-ли-је-ма Ка-се-ја, ко-ји је био ка-то-лик. Осим то-га, по-сто-ја-ла је обим-на раз-ме-на ин-фор-ма-ци-ја из-ме-ђу Ва-ти-ка-на и ЦИА-е пре-ко од-го-ва-ра-ју-ћих ка-на-ла.

Цр-ква се слу-жи-ла број-ним цен-три-ма за ре-ли-ги-о-зне сту-ди-је, у Ита-ли-ји и ино-стран-ству, а САД су ко-ри-сти-ле, пре-ко ЦИА-е, тај-не ор-га-не по-себ-но оспо-со-бље-не за шпи-ју-на-жу и про-во-ци-ра-ње СССР-а и ње-го-вих са-ве-зни-ка. По-себ-но ме-сто су има-ле „ра-ди-о-фон-ске суб-вер-зив-не ор-га-ни-за-ци-је” као „Глас Аме-ри-ке”, Би Би Си, „Дој-че Ве-ле”, „Дој-чланд-фанк”, Ра-дио „Сло-бод-на Евро-па” и Ра-дио „Ли-бер-ти”, у окви-ру ко-јег се на-ла-зио и Ра-дио „Сло-бод-ни Ав-га-ни-стан”.

Од-го-ва-ра-ју-ћи на јед-но пи-та-ње о Со-вје-ти-ма на пр-вој кон-фе-рен-ци-ји за штам-пу (1981), Ре-ган је ре-као: „Је-ди-ни мо-рал ко-ји при-зна-ју је оно што по-ма-же њи-хо-вој ства-ри – од-но-сно, узи-ма-ју се-би за пра-во да по-чи-не би-ло ко-ји зло-чин, да ла-жу и ва-ра-ју.” Са сво-је стра-не, по-сле су-сре-та са Ре-га-ном (1982), па-па Вој-ти-ла ка-же: „У овом по-себ-ном тре-нут-ку исто-ри-је све-та, САД су по-зва-не, пре све-га, да из-вр-ше сво-ју ми-си-ју у слу-жби свет-ског ми-ра. Ста-ње да-на-шњег све-та зах-те-ва ду-го-роч-ну ви-зи-ју ко-ја мо-же да по-спе-ши усло-ве по-треб-не за прав-ду и сло-бо-ду, за исти-ну и љу-бав ко-ји чи-не те-мељ ду-го-трај-ног ми-ра.”

Да-кле, у ствар-но-сти је по-сто-ја-ло пот-пу-но са-гла-сје из-ме-ђу ове две лич-но-сти и „до ра-та у Голф-ском за-ли-ву 1991. го-ди-не – по-сле па-да ко-му-ни-зма у Ис-точ-ној и Сред-њој Евро-пи – па-па и ње-го-ва цр-ква ни-ка-да се ни-су јав-но су-прот-ста-ви-ли би-ло ко-јој аме-рич-кој по-ли-тич-кој ини-ци-ја-ти-ви”.

Ако узме-мо у об-зир да је у то до-ба НА-ТО увео но-ву ге-не-ра-ци-ју кр-ста-ре-ћих

ра-ке-та у За-пад-ну Евро-пу, што је сма-тра-но нај-о-збиљ-ни-јим уда-ром у до-ме-ну кон-тро-ле на-о-ру-жа-ња – па-па је сво-јим ћу-та-њем очи-то и у то-ме по-др-жа-вао аме-рич-ку по-ли-ти-ку. Упр-кос јав-ном су-прот-ста-вља-њу аме-рич-ких би-ску-па, он је за-у-зео та-кав став по-сле ду-гих об-ја-шње-ња ко-ја су му да-ли Вал-терс и Ка-сеј и по-сле апе-ла аме-рич-ког пред-сед-ни-ка над-би-ску-пу Ла-ги-ју, кар-ди-на-лу Кро-лу и са-мом па-пи.

ПО-ПУ-ЛИ-ЗАМ И ХИ-ПО-КРИ-ЗИ-ЈА

За по-тре-бе за-се-њи-ва-ња про-сто-те па-па је, по-вре-ме-но, на-сто-јао да пре-у-зме уло-гу бра-ни-о-ца си-ро-ти-ње, ко-ри-сте-ћи се из-ја-ва-ма ко-је су би-ле при-лич-но по-пу-ли-стич-ке. На при-мер, ка-да је па-па оти-шао у сло-бод-не бал-тич-ке зе-мље, у је-сен 1993, иза-звао је (пи-ше Берн-штајн) чу-ђе-ње ре-кав-ши: „Ис-ко-ри-шћа-ва-ње ко-је је про-из-вод не-ху-ма-ног ка-пи-та-ли-зма би-ло је аутен-тич-но зло и ту има зрн-це исти-не у марк-си-зму.” У јед-ном ка-сни-јем ин-тер-вјуу Ја-шу Га-врон-ском, па-па је оти-шао и да-ље ре-кав-ши: „То се-ме исти-не (у марк-си-зму) не би тре-ба-ло да бу-де уни-што-но, не би тре-ба-ло да га од-не-се ве-тар... По-др-жа-ва-о-ци екс-трем-ног ка-пи-та-ли-зма на-сто-је да не ви-де оно што је би-ло до-бро у ко-му-ни-зму: ње-гов по-ку-шај да се ре-ши не-за-по-сле-ност, ње-го-ва бри-га за си-ро-ти-њу.”

Берн-штајн пи-ше да је ре-ак-ци-ја Гор-ба-чо-ва на те ре-чи би-ла: „Вр-ло за-ни-мљи-во, из-гле-да да па-па по-чи-ње да схва-та да је би-ло по-зи-тив-них вред-но-сти у со-ци-ја-ли-зму и да ће их и убу-ду-ће би-ти.”

Не зна се да ли Гор-ба-чо-ва тре-ба због то-га сма-тра-ти са-мо на-ив-ним. Ја-сно је, пак, да су баш у то вре-ме, 1981. и 1982, „пред-сед-ник Ре-ган и Јо-ван Па-вле Дру-ги тај-но раз-ме-ни-ли мно-га пи-сма не са-мо о Пољ-ској, већ и о пер-спек-ти-ва-ма оп-штег спо-ра-зу-ма САД и СССР о кон-тро-ли на-о-ру-жа-ња. Ма-ло до-га-ђа-ја је ути-ца-ло то-ли-ко на Ре-га-на, за вре-ме ње-го-вог пред-сед-нич-ког ман-да-та, ко-ли-ко уво-ђе-ње пре-ког су-да у Пољ-ској. По-што је сма-трао Со-вје-те ди-рект-но од-го-вор-ни-ма за то,

Ре-ган је од-мах увео те-шке еко-ном-ске, кул-тур-не, ди-пло-мат-ске и тех-но-ло-шке санк-ци-је про-тив СССР-а и Пољ-ске".

У ја-ну-а-ру 1982. го-ди-не (да-кле, две не-де-ље по-сле ступања на сна-гу пре-ког су-да у Пољ-ској), Ре-ган је, да би пре-ки-нуо уну-тра-шњу бор-бу за власт, име-но-вао Ви-ли-је-ма Клар-ка за свог са-вет-ни-ка за на-ци-о-нал-ну без-бед-ност. Кларк је, пре-ма оно-ме што пи-ше ње-гов би-о-граф Ед-мунд Мо-рис, био „ка-то-лич-ка са-вест аме-рич-ке ад-ми-ни-стра-ци-је" и ње-гов за-да-так је био да при-ти-сне Со-вје-те мно-го агре-сив-ни-је од Хеј-га, по-себ-но у Пољ-ској. У сва-ком слу-ча-ју, зах-те-ва-ло се од ње-га да се „пу-сти Ре-ган да бу-де Ре-ган", ка-ко су го-во-ри-ли иде-о-ло-шки обо-жа-ва-о-ци пред-сед-ни-ка.

Не-ма по-тре-бе до-ка-зи-ва-ти да је „пу-сти-ти Ре-га-на да бу-де Ре-ган" зна-чи-ло – пре-не-ће-мо то фор-му-ли-са-но при-лич-но гру-бо – са-мо да је Ре-ган „мо-гао да на би-ло ко-ји на-чин ис-по-љи јен-ки-јев-ску им-бе-цил-ност чи-ји је био порт-па-рол и оли-че-ње". Ужа-сна је по-ми-сао да је „упра-во нај-ма-ње па-ме-тан од свих аме-рич-ких пред-сед-ни-ка (уз Бу-ша, на-рав-но) био онај ко-ме Ва-ти-кан нај-ви-ше ве-ру-је и ко-га нај-ви-ше слу-ша".

Као од-го-вор на ак-ци-ју вла-де Ја-ру-зел-ског у Пољ-ској (про-кла-ма-ци-ја пре-ког су-да), Ре-ган је, 23. ма-ја 1982. го-ди-не, из-дао де-крет На-ци-о-нал-не без-бед-но-сти бр. 32 (Na-ti-o-nal se-cu-rity di-rec-ti-ve n. 32) ко-јим се одо-бра-ва низ тај-них ак-ци-ја „да би се не-у-тра-ли-са-ли на-по-ри СССР-а да одр-жи сво-ју до-ми-на-ци-ју у ис-точ-ној Евро-пи". У су-шти-ни, реч је о без-об-зир-ној во-љи за аме-рич-ким ме-ша-њем у уну-тра-шње ства-ри дру-гих зе-ма-ља ко-је при-па-да-ју раз-ли-чи-тој по-ли-тич-кој сфе-ри.

Исто-вре-ме-но, а по из-ри-чи-том на-ло-гу пред-сед-ни-ка Ре-га-на (ко-га је Ва-ти-кан по-др-жа-вао), „Ви-ли-јам Ка-сеј и Вер-нон Вал-тер су да-ли Ва-ти-ка-ну го-ми-лу тај-них ин-фор-ма-ци-ја, у ко-ји-ма су па-пи до-ста-ви-ли не са-мо по-дат-ке о Пољ-ској, већ и о ис-точ-ним ре-ги-о-ни-ма у ко-је је па-па хтео да иде у сво-ју ми-си-ју ‚еван-ђе-ли-за-ци-је', са на-ме-ром да им ‚по-све-ти по-себ-ну па-жњу'".

ТАЈ-НА АПО-СТОЛ-СКЕ БИ-БЛИ-О-ТЕ-КЕ

Пет-на-ест да-на ка-сни-је, 7. ју-на 1982. го-ди-не, Ре-ган је имао су-срет са па-пом у Апо-стол-ској би-бли-о-те-ци Ва-ти-ка-на. Два нај-моћ-ни-ја ли-де-ра на све-ту у том тре-нут-ку, по-зна-ти по свом же-сто-ком ан-ти-ко-му-ни-зму, са-ста-ли су се да би по-сти-гли „спо-ра-зум" о сво-јој бор-би за ру-ше-ње ис-точ-ног бло-ка и ус-по-ста-вља-ње но-вог по-рет-ка. „Ре-ган до-ла-зи у Ва-ти-кан ра-ди су-сре-та на вр-ху ко-ји би мо-рао да ус-по-ста-ви лич-ни-ји тај-ни са-вез те две су-пер-си-ле, та-ко раз-ли-чи-те (и та-ко слич-не!)."

Хро-ни-ка ка-же да су њих „дво-ји-ца оста-ли са-ми и без пре-во-ди-о-ца у пап-ској кан-це-ла-ри-ји чи-та-вих пе-де-сет ми-ну-та. Та-да су раз-го-ва-ра-ли, фи-ло-соф-ски и прак-тич-но, о хи-по-те-зи до те ме-ре ра-ди-кал-ној да је ни-је-дан дру-ги за-пад-ни ли-дер не би ни-ка-да узео за озбиљ-но: да је пад со-вјет-ске им-пе-ри-је не-ми-но-ван (ви-ше из ду-хов-них не-го из стра-те-шких раз-ло-га) и да свет скро-јен на Јал-ти не са-мо да је на из-ди-са-ју, већ и да је мр-тав".

У пр-вим ми-ну-ти-ма њи-хо-вог су-сре-та сло-жи-ли су се да их је Бог од-ре-дио да од-и-гра-ју по-себ-ну уло-гу у суд-би-ни Ис-точ-не Евро-пе. „Тре-ба са-мо ви-де-ти ко-је су се све-ко-ли-ке си-ле зла ис-пре-чи-ле на на-шем пу-ту и ка-ко нам је по-мо-гло бож-је про-ви-ђе-ње", ре-као је Ре-ган, а па-па се сло-жио.

Па-па По-љак и се-вер-но-а-ме-рич-ки пред-сед-ник су се сло-жи-ли да по-ја-ча-ју по-моћ за ор-га-ни-за-ци-ју „Со-ли-дар-ност", не са-мо да да-ју но-ва ве-ли-ка фи-нан-сиј-ска сред-ства, већ и ма-те-ри-јал (то-ки-во-ки ра-дио уре-ђа-је, штам-пар-ске ма-ши-не, фо-то-ко-пи-ре, фак-со-ве, ви-де-о-ка-ме-ре, ком-пју-те-ре, итд.) и оба-ве-штај-не ин-фор-ма-ци-је. До-го-во-ре-но је да ба-за за ко-ор-ди-на-ци-ју бу-де у Бри-се-лу, где ће се пе-ри-о-дич-но су-сре-та-ти пољ-ски све-ште-ни-ци из „Со-ли-дар-но-сти", ва-ти-кан-ски еми-са-ри и аген-ти ЦИА-е. Мон-си-њор Мар-чин-кус се по-бри-нуо да се иле-гал-ном син-ди-ка-ту, уз ва-ти-кан-ске фон-до-ве, до-пре-ми и фи-нан-сиј-ска по-моћ САД. О до-го-во-ру Војтила–Реган ни-је ни-шта знао ни др-жав-ни се-кре-та-ри-јат Ва-ти-ка-на, ни др-жав-ни се-кре-та-ри-јат САД. Убр-зо су по-је-дин-ци у не-ким пап-ским кру-го-ви-ма од-лич-но би-ли у то-ку са до-го-во-ром.

У раз-го-во-ри-ма са па-пом Ре-ган је пре-ци-зи-рао да „им-пе-ри-ја зла мо-же и мо-ра да поч-не да па-да у Пољ-ској". Пољ-ски па-па је клим-нуо по-тврд-но гла-вом.

Да-кле, чи-ни-ло се да су па-па и Ре-ган тај-но скло-пи-ли „све-ти са-вез" за ру-ше-ње со-ци-ја-ли-стич-ких си-сте-ма у Ис-точ-ној Евро-пи и не-из-др-жи-ви еко-ном-ски удар на Кремљ. У ства-ри, ис-по-ста-ви-ло се, ис-пла-ни-ра-ли су бе-ду, очај, мо-рал-ни и ма-те-ри-јал-ни пад чи-та-вих на-ро-да. У ру-ше-ви-на-ма соп-стве-них др-жа-ва и еко-но-ми-ја, на-ро-ди су пре-тва-ра-ни у слу-ђе-ну ма-су, лич-но-сти у слеп-це и по-тро-ша-че. Чак и они ко-ји су у то уне-ли до-бре енер-ги-је и на-ме-ре, ка-квих је и нај-ви-ше, убр-зо су мо-гли схва-ти-ти да ни-је ци-љан овај или онај ре-жим, ци-ља-не су њи-хо-ве отаџ-би-не. Осло-ба-ђа-ње и људ-ска пра-ва бе-ху са-мо фло-ску-ле – ра-ди-ло се о но-вом, ефи-ка-сни-јем, нео-ли-бе-рал-ном об-ли-ку пот-чи-ња-ва-ња.

У на-ред-них по-ла са-та Ре-ган је об-ја-снио па-пи свој план де-ста-би-ли-за-ци-је пољ-ске вла-де на че-лу са Јарузелским и пр-вих одва-ја-ња зе-ма-ља са-те-ли-та од СССР-а. По-себ-но је при-пре-мљен оп-шти план ко-ји је пред-ви-ђао ак-ци-је што су се од-но-си-ле ди-рект-но на Со-вјет-ски Са-вез, а од-мах за-тим и план за све зе-мље Ис-точ-не Евро-пе.

Берн-штај-но-во ис-тра-жи-ва-ње нам от-кри-ва да је „нај-ва-жни-ја тај-на у фи-нал-ној фа-зи хлад-но-га ра-та мо-жда би-ла – у пе-ри-о-ду из-ме-ђу Ре-га-но-ве по-се-те па-пи 1982. и па-да Бер-лин-ског зи-да 1989. го-ди-не – то што је вла-да САД по-тро-ши-ла ви-ше од 50 ми-ли-о-на до-ла-ра да би одр-жа-ла по-крет „Со-ли-дар-ност". И, ка-ко тврди овај аме-рич-ки но-ви-нар, „Јован Па-вле Дру-ги је био, на-рав-но, оба-ве-штен о овој ам-би-ци-о-зној опе-ра-ци-ји ко-јом је упра-вља-ла ЦИА". Сто-га, ни-је пре-те-ра-но ре-ћи да је и не-дав-на „све-ча-ност у Гдањ-ску", по-во-дом „ве-ли-ког ју-би-ле-ја", би-ла до-слов-но *те-а-тар аме-рич-ких ма-ри-о-не-та*.

КЉУЧ-НИ ЧО-ВЕК: КАР-ДИ-НАЛ ПИО ЛА-ГИ

У САД је кар-ди-нал Пио Ла-ги де-ло-вао у до-го-во-ру са Ви-ли-ја-мом Клар-ком (са-вет-ни-ком пред-сед-ни-ка Ре-га-на за на-ци-о-нал-ну без-бед-ност), као и са Ви-ли-ја-мом Ка-се-јом и Вер-но-ном Вал-те-ром и Але-ном, при-пад-ни-ци-ма ЦИА-е.

До-бар део сво-га вре-ме-на Кларк и Ка-сеј су по-све-ћи-ва-ли (ди-ску-ту-ју-ћи и са пред-сед-ни-ком) те-ма-ма Пољ-ске и ши-ро-ког спе-ци-јал-ног ра-та у Цен-трал-ној Аме-ри-ци, у ко-је се па-па све ви-ше упли-тао. Још у про-ле-ће 1981, Ка-сеј и Кларк су че-сто од-ла-зи-ли у ре-зи-ден-ци-ју па-пи-ног апо-стол-ског нун-ци-ја у Ва-шиг-то-ну, на до-ру-чак, ка-фу и кон-сул-та-ци-је. Ла-ги је ула-зио у Бе-лу ку-ћу „на зад-ња вра-та", на ју-го-за-пад-ном ула-зу, да би се тај-но су-сре-тао са Клар-ком, Ка-се-јом, а ка-сни-је и са пред-сед-ни-ком.

Ла-ги ка-же за Ка-се-ја и Клар-ка „да им се до-па-дао ка-пу-ћи-но, а по-не-ка-да смо раз-го-ва-ра-ли о Сред-њој Аме-ри-ци или о ста-ву цр-кве о пи-та-њу кон-тро-ле ра-ђа-ња. Али, нај-че-шће је те-ма би-ла Пољ-ска. По-што смо би-ли у та-ко те-сним од-но-си-ма, до-бро смо се раз-у-ме-ва-ли."

„Ре-ган је тра-жио спе-ци-јал-не оба-ве-штај-не из-ве-шта-је о Пољ-ској. Имао је осе-ћај да ће Пољ-ска, ако се по-диг-не на-род, би-ти пр-ва пу-ко-ти-на у гво-зде-ном зи-ду", ис-при-чао је Кларк. „Ка-сеј је то схва-тио. За-то сам тра-жио од др-жав-ног се-кре-та-ри-ја-та, од Са-ве-та за на-ци-о-нал-ну без-бед-ност и од ЦИА-е да обра-те по-себ-ну па-жњу у днев-ним из-ве-шта-ји-ма не са-мо на оно што се де-ша-ва-ло у Гдањ-ску, већ у це-лој Пољ-ској и ис-точ-ној Евро-пи. По-себ-но ка-да је реч о ‚Со-ли-дар-но-сти' и од-но-си-ма у ко-му-ни-стич-ком бло-ку."

Ален, Ка-сеј и пред-сед-ник су по-че-ли да се ре-дов-но су-сре-ћу са кар-ди-на-лом Кро-лом из Фи-ла-дел-фи-је, екс-по-нен-том аме-рич-ке ка-то-лич-ке хи-је-рар-хи-је ко-ји је био нај-бли-ски-ји са Јо-ва-ном Па-влом Дру-гим. Крол је оба-ве-шта-вао Бе-лу ку-ћу, ви-ше од би-ло ког дру-гог све-ште-ни-ка, о оп-штем ста-њу ве-за-ном за не-за-ви-сни син-ди-кат „Со-ли-дар-ност", ње-го-ве по-тре-бе и о сво-јим од-но-си-ма са пољ-ским епи-ско-па-том. Он је био ве-за из-ме-ђу Бе-ле ку-ће, Пољ-ске и Ва-ти-ка-на, а, што је још ва-жни-је, он и пред-сед-ник су ство-ри-ли јак лич-ни од-нос.

У ве-зи са тај-ним до-го-во-ром из-ме-ђу па-пе и Ре-га-на, кар-ди-нал и бив-ши

апо-стол-ски нун-ци-је у САД Пио Ла-ги не-ги-ра би-ло ка-кав до-го-вор: „Ма, ка-кав тај-ни до-го-вор! Био сам, од 15. ја-ну-а-ра 1981. до 15. ма-ја 1990. нун-ци-је у САД и са-мо сам пред-ста-вљао Све-тог Оца код аме-рич-ких би-ску-па, вр-ше-ћи сво-ју ду-жност на пу-ној све-тло-сти да-на. Не-мам ко-мен-тар на та прет-по-ста-вље-на от-кри-ћа. *Тајм* тре-ба да пру-жи об-ја-шње-ња." А *Тајм* је јед-но-став-но пре-нео ре-чи ко-је је он сам из-го-во-рио у јед-ном ин-тер-вјуу но-ви-на-ру Кар-лу Берн-штај-ну. Ка-сни-је, ка-да је раз-ми-слио, све је не-ги-рао!

Де-сет го-ди-на ка-сни-је (1992), ка-да се по пр-ви пут го-во-ри-ло о по-сто-ја-њу „све-тог са-ве-за" из-ме-ђу САД и Ва-ти-ка-на, Гор-ба-чов је на-пи-сао: „Мо-же се ре-ћи да све што се де-си-ло зад-њих го-ди-на у ис-точ-ној Евро-пи не би би-ло мо-гу-ће без им-пул-са па-пе и без из-у-зет-не уло-ге, и по-ли-тич-ке, ко-ју је он од-и-грао на свет-ској сце-ни." <

(Новембар-децембар 2005)